

Desinfekce SLAK

SLAK - slintavka a kulhavka, FMD – Foot-and-Mouth Disease) je vysoce nakažlivé virové onemocnění postihující sudokopytníky. Virus SLAK je poměrně odolný vůči vnějším vlivům, a proto je důležité používat účinné dezinfekční prostředky.

Účinné dezinfekční prostředky proti FMD:

1. **Kyselina citronová (1 - 2%)** – účinná a bezpečná, často se používá k dezinfekci obuvi a vozidel.
2. **Louh sodný (2 %)** – velmi účinný, ale žíravý, vyžaduje opatrné zacházení.
3. **Uhličitan sodný (4 %)** – relativně bezpečný, běžně používaný v zemědělství.
4. **Chlorové přípravky (podchlornan sodný, chlornan vápenatý – 1 %)** – rychle inaktivují virus, ale jsou citlivé na organickou hmotu.
5. **Jódové přípravky (povidon-jód, jodofory – 0,5 %)** – účinné, ale dražší a mohou být korozivní.
6. **Peroxysloučeniny (např. peroxid vodíku, kyselina peroctová)** – širokospektrální účinek, často se používají v průmyslových provozech.
7. **Fenolické sloučeniny** – účinné i v přítomnosti organické hmoty, ale toxické pro životní prostředí.

V boji proti SLAK je důležité **správné použití dezinfekce**, tj. dostatečná koncentrace, doba působení a odstranění organických nečistot před aplikací.

Specifické dezinfekční postupy pro stáje a stájové prostředí

1. Mechanické čištění před dezinfekcí

Před samotnou chemickou dezinfekcí je nutné odstranit veškeré organické nečistoty (hnůj, zbytky krmiva, slámu), protože virus SLAK může přežívat ve zbytcích organické hmoty a některé dezinfekční prostředky jsou v přítomnosti organiky méně účinné.

Postup:

1. **Odstranění hrubých nečistot** – mechanické odstranění hnoje, krmiva, steliva.
2. **Vysokotlaké mytí horkou vodou (60–70 °C)** – lepší účinek proti viru.
3. **Použití detergentu nebo saponátu** – rozruší tukovou vrstvu a biofilm.

2. Dezinfekční postupy

Po mechanickém čištění se aplikuje dezinfekce. Doporučené látky:

FAM 30:

je v poměru 1:550 účinný za 30 minut.

VIRKON S:

1 % ředění

5,25% chlornan sodný (NaOCl):

doporučuje ředění na 2,3 % aktivního chloru, což znamená smíchat přibližně:1 díl chlornanu sodného (5,25%) na1 díl vody. Tím je získána požadovaná koncentrace 2,3 % aktivního chloru, která je účinná proti viru FMD při expoziční době 30 minut.

Kyselina octová (CH₃CO₂H):

4% roztok kyseliny octové s expoziční dobou 30 minut. Tato koncentrace je účinná při teplotách nad 10 °C.

Uhličitan sodný (Na₂CO₃) – soda:

4% roztok uhličitanu sodného s expoziční dobou 30 minut. Účinnost této koncentrace je ovlivněna teplotou a přítomností organického materiálu; vyšší teploty zvyšují účinnost.

Hydroxid sodný(NaOH):

1–2% roztok hydroxidu sodného je účinný proti FMDV. Doporučená expoziční doba je 30 minut. Při manipulaci s hydroxidem sodným je třeba dbát zvýšené opatrnosti kvůli jeho silně žíravým vlastnostem.

Kyselina citronová (C₆H₈O₇):

0,2% roztok kyseliny citronové s expoziční dobou 30 minut. Tato koncentrace je účinná při teplotách nad 10 °C.

Aplikace:

- **Postřik** nebo **rozprašování** na stěny, podlahy, boxy, napáječky.
- **Důkladné ošetření vstupních prostor** a kontaktních ploch.
- **Opakovaná dezinfekce** – první aplikace po čištění, další po zaschnutí, třetí po 24 hodinách.

4. Dezinfekce obuvi a vozidel

- **Dezinfekční rohože** – napuštěné 2% roztokem louhu sodného nebo 4% uhličitanem sodným, pravidelně měnit.
- **Dezinfekční lázně pro kola a podvozky** – stejné roztoky jako u rohoží, dostatečná hloubka min. 10 cm.

5. Prevence a monitoring

- **Pravidelné kontroly účinnosti dezinfekce** (např. odběrem stěrů na přítomnost viru).
- **Školení personálu** o dodržování biologické bezpečnosti.
- **Sledování teploty ve stáji** – vyšší teplota urychluje inaktivaci viru.